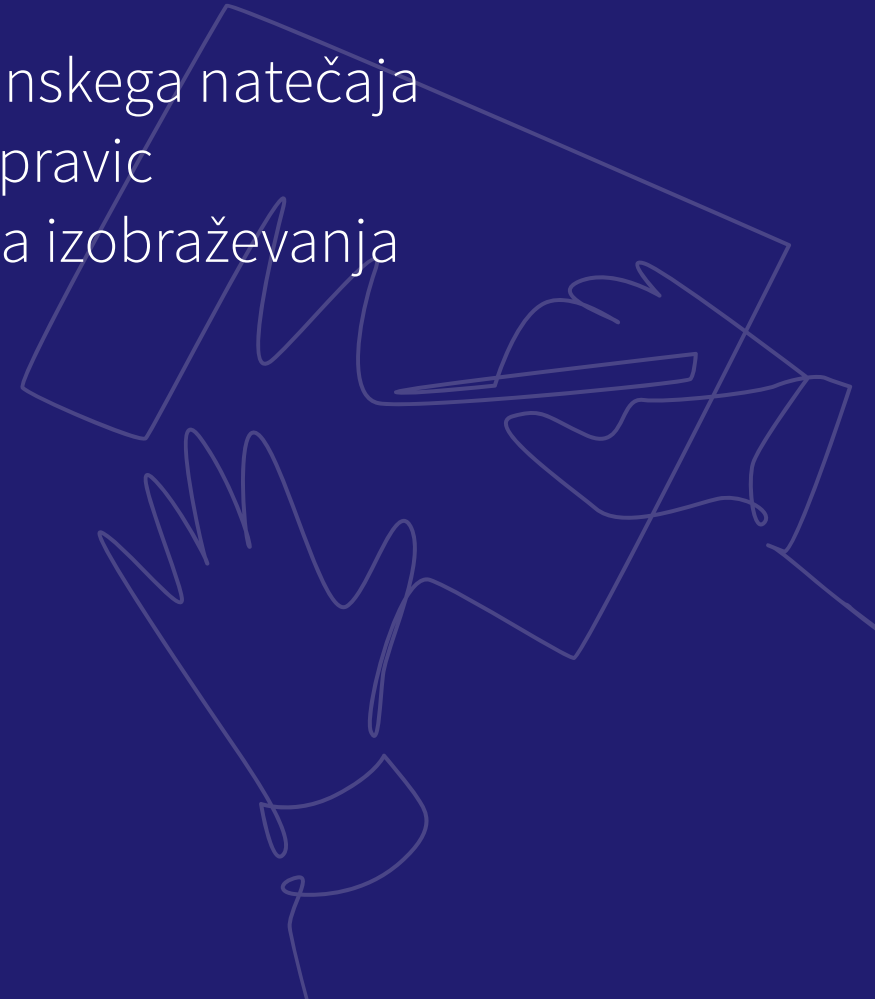

Mladi o vključujočem izobraževanju

Nagrajena dela mladinskega natečaja
ob dnevu človekovih pravic
na temo vključujočega izobraževanja

Naslov: Mladi o vključujočem izobraževanju

Podnaslov: Nagrajena dela mladinskega natečaja ob dnevu človekovih pravic na temo vključujočega izobraževanja

Uredništvo publikacije: Patricija Vrtič in Adriana Aralica

Lektura: Roman Šimec

Oblikovanje: Svetilka d.o.o.

Izdajatelj: SLOGA, platforma nevladnih organizacij za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč, Društvo za Združene narode za Slovenijo

Kraj izida: Ljubljana, Slovenija

Datum izida: januar 2021

www.sloga-platform.org

Publikacija je nastala v sklopu projekta **Bridge 47**, ki ga sofinancirata Evropska komisija in Ministrstvo za zunanje zadeve. Izražena vsebina je v izključni odgovornosti avtorjev in ne odraža stališč Vlade Republike Slovenije ali Evropske unije.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID=48998403](https://nuk.ub.uni-lj.si/COBISS.SI-ID=48998403)

ISBN 978-961-95135-1-4 (pdf)

O publikaciji

V Publikaciji Mladi o vključujočem izobraževanju so zbrana letošnja nagrajena fotografska in literarna dela mladinskega natečaja ob dnevu človekovih pravic na temo vključujočega izobraževanja. Natečaj je mladim ponudil priložnost, da svoje vtise in razmišljanja o vključujočem izobraževanju izrazijo skozi besedo ali fotografijo.

Na natečaj, ki ga sta soorganizirala Platforma SLOGA in Društvo za Združene narode (ZN) za Slovenijo v okviru projekta Bridge 47, je prispelo 42 del, od tega 22 na literarni natečaj in 20 na fotografski natečaj. Sodelovali so lahko mladi v starosti od 12 do 29 let. Zmagovalce natečaja smo razglasili na mednarodni dan izobraževanja, 24. januarja 2021.

V natečaju so bili kot ključni ocenjevalni kriteriji navedeni izvirnost, povezanost z razpisano tematiko in sporočilnost. Prispeli izdelki v vsakem sklopu so bili razdeljeni na tri starostne skupine: osnovnošolska mladina, srednješolska mladina ter mladi do 29. leta. V vsaki skupini so bili izbrani trije nagrajenci oziroma nagrajenske. Med vsemi prispelimi izdelki je izbirna komisija izbrala tudi najbolj izvirno literarno in fotografsko delo ter podelila posebno nagrado komisije.

Mladinski natečaj je potekal ob dnevu človekovih pravic. Na ta dan, 10. decembra, se spominjamo sprejetja Splošne deklaracije človekovih pravic v Organizaciji združenih narodov (OZN) leta 1948. Ta zgodovinski dokument je na globalni ravni prvič razglasil, da so vsi ljudje rojeni svobodni, imajo enako dostojanstvo, enake pravice in da so do svojih pravic ter svobodnih upravičenosti ne glede na raso, narodnost, barvo kože, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodno ali socialno pripadnost, premoženje, kraj rojstva ali katero koli drugo okoliščino.

Splošna deklaracija človekovih pravic je osrednji mednarodni dokument s področja človekovih pravic. Deklaracija poudarja načelo univerzalnosti, ki je temelj prava človekovih pravic. Človekove pravice so prirojene in pripadajo vsakomur, ne glede na narodnost, kraj bivanja, spol, nacionalno ali etnično pripadnost, barvo kože, vero, jezik ali katero koli drugo osebno okoliščino. Vsi imamo enake človekove pravice, brez razlikovanja.

Splošna deklaracija človekovih pravic opredeljuje tudi pravico do izobraževanja in v 26. členu določa, da je izobraževanje »usmerjeno k polnemu razvoju človekove osebnosti in utrjevanju spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svobod. Spodbuja razumevanje, strpnost in prijateljstvo med vsemi narodi in rasnimi ali verskimi skupinami ter podpira dejavnosti Organizacije združenih narodov za ohranjanje miru.«

Tudi Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 med cilji trajnostnega razvoja zajema kakovostno izobraževanje. Podcilj 4.7 opredeljuje pomen globalnega učenja: »Do leta 2030 poskrbeti, da bodo vsi učenci pridobili znanje in spretnosti, potrebne za spodbujanje trajnostnega razvoja, tudi z izobraževanjem o trajnostnem razvoju in trajnostnem načinu življenja, človekovih pravicah, enakosti spolov, spodbujanju kulture miru in nenasilja, državljanstvu sveta ter spoštovanju kulturne raznolikosti in prispevka kulture k trajnostnemu razvoju.«

Mladi imajo pomembno vlogo pri udeleževanju človekovih pravic in ciljev trajnostnega razvoja, zato je Društvo za ZN v sodelovanju s Platformo SLOGA izbralo vključujoče izobraževanje kot temo natečaja 2020.

ADRIANA ARALICA

Platforma SLOGA/Društvo za ZN za Slovenijo

Misli globalno, deluj lokalno!

Živimo v globaliziranem svetu, v katerem so naša življenja močno prepletena in dejanja ljudi na enem koncu sveta vplivajo na življenje na drugem. Kot je rekel Martin Luther King, borec za državljanske pravice v Združenih državah Amerike, preden pozajtrkuješ, si odvisen že od polovice sveta. Kakav iz Gane, kava iz Etiopije, palmovo olje iz Indonezije, banane in pomarančni sok iz Brazilije ... Zaradi te prepletenosti in medsebojne odvisnosti je ključno, da se kot posamezniki_ice zavedamo svoje vloge v svetu ter prevzamemo odgovornost za svoja dejanja.

Svet, v katerem živimo, je bil v zadnjem stoletju priča nepredstavljamim spremembam. Za mnoge so bile to spremembe na bolje – mnogim ljudem so prinesle višji življenjski standard, podaljšala se je pričakovana življenjska doba ljudi, vse več ljudi ima možnost izobraževanja v vseh oblikah. Tehnološki napredek je svet povezal v eno samo veliko globalno družbo in ljudi v globalne državljane. A hkrati je doprinesel k težavam globalnih razsežnosti in v svetu izrazito poglobil neravnovesja.

Zakonodajalci so med cilje izobraževanja v Sloveniji zapisali, da moramo posameznikom zagotoviti optimalen razvoj ne glede na njihov spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, rasno, etnično in narodno pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo oziroma invalidnost. Vzgajati moramo za medsebojno strpnost, razvijati zavest o enakopravnosti spolov, spoštovanju drugačnosti, otrokovih in človekovih pravic, temeljnih svoboščin. Tako razvijamo sposobnosti za aktivno življenje v demokratični družbi. To vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, do drugih ljudi, svoje in drugih kultur, naravnega ter družbenega okolja, prihodnjih

generacij in ne nazadnje tudi spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja.

Globalno učenje ni hitra rešitev za odpravo globalnih izzivov, a nam prek formalnega, neformalnega in priložnostnega izobraževanja ponuja inovativne, ustvarjalne, izkustvene ter vseživljenjske pristope in prakse za soočanje s temi izzivi ter njihovo odpravo. Je naša skupna naložba v prihodnost, naš prispevek k zmanjševanju revščine in neenakosti, naložba v trajnostni razvoj z gospodarskega, družbenega ter okoljskega vidika in v spoštovanje človekovih pravic.

Globalno učenje ljudem vseh generacij, a še posebej mladim, lahko pomaga bolje razumeti kompleksnost globalnega sveta, v katerem živimo, in okrepiti zavedanje o vzajemni povezanosti vzrokov ter posledic s poznavanjem zgodovinskih razlogov in trendov, da jih bomo lahko dejavno soustvarjali. S spodbujanjem systemskega in kritičnega razmišljanja v vseh oblikah učenja in izobraževanja bomo bolje prepoznavali povezave med pojavi, ki se na prvi pogled zdijo nepovezani. Z globalnim učenjem bomo lažje identificirali protislovja in napetosti v družbi, se soočili z njimi ter poiskali konstruktivne rešitve na vključujoč način ob spoštovanju človeškega dostojanstva in človekovih pravic.

Globalno učenje je posebna oblika transformativnega učenja in razumevanja sveta, ki preoblikuje vedenje, delovanje in sprejemanje odločitev posameznikov_ice in skupnosti. Vse to prispeva k boljšemu svetu, kjer nikogar ne pustimo ob strani.

PATRICIJA VIRTič

Platforma SLOGA/Bridge 47

O projektu Bridge 47

Namen projekta Bridge 47 je povezovanje ljudi, da bi si delili znanje in se učili drug od drugega. Mobiliziramo civilno družbo po vsem svetu, da bi s pomočjo globalnega učenja odigrala svojo vlogo pri zavzemanju za globalno pravičnost in odpravljanju revščine.

Prepričani smo, da lahko vsakdo spremeni svet. Globalno učenje nam lahko pomaga naučiti se, kako stvari početi bolje in živeti skladno z vrednotami, ki ustvarjajo spremembe. Globalno učenje nas spodbuja k razmisleku o naših domnevah, sprejemanju odločitev na osnovi kakovostnih informacij in zavzemanju za politike, ki ustvarjajo bolj pošten ter enakopravnejši svet.

Projekt Bridge 47 sooblikuje in izvaja 15 evropskih in globalnih nevladnih organizacij. V Sloveniji projekt izvaja SLOGA, platforma nevladnih organizacij za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč. Projekt sofinancirata Evropska komisija in Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije.

www.bridge47.org

Nagovor Varuha človekovih pravic Petra Svetine na proslavi ob dnevu človekovih pravic

Društvo za Združene narode za Slovenijo in Platforma SLOGA sta 11. decembra 2020 organizirala proslavo ob dnevu človekovih pravic, ki je nasloвила stanje človekovih pravic in prihodnje izzive s poudarkom na vključujočem izobraževanju ter globalnem učenju (torej 4. cilju trajnostnega razvoja). Slavnostni govornik, Varuh človekovih pravic Peter Svetina, je v svojem nagovoru, ki ga objavljamo v celoti, izpostavil pomen globalnega učenja za zavedanje resničnosti globaliziranega sveta ter za krepitev enakosti in človekovih pravic za vse.

Spoštovane, spoštovani, lepo pozdravljeni.

Včeraj, 10. decembra, smo obeležili mednarodni dan človekovih pravic. Na ta dan je Generalna skupščina Združenih narodov leta 1948 sprejela Splošno deklaracijo človekovih pravic, ki je vsem priznala dostojanstvo in neodtujljive pravice, do katerih je vsakdo upravičen kot človek – ne glede na barvo kože, vero, spol, jezik, politično ali drugo prepričanje, nacionalno ali socialno poreklo, lastnino, ali drug status.

Čeprav se letos zdi, da to ni čas za praznovanje, saj dan človekovih pravic obeležujemo v času posebne negotovosti in zaskrbljenosti zaradi pandemije koronavirusne bolezni, pa nam vseeno ne sme zmanjkati optimizma in zavedanja, da je prav vsak od nas del skupnosti. COVID-19 je pretresel naš svet, nas postavil pred velike izzive in povzročil številne vrzeli v uresničevanju človekovih pravic, a vendar sem prepričan, da ga bomo premagali in zopet zaživel, kot si vsi želimo.

Žal je dejstvo, da je v tem trenutku naš zdravstveni sistem preobremenjen. Povečalo se je nasilje v družinah, narašča neenakost, številni pa se soočajo s stiskami zaradi bolezni, pomanjkanja socialnih stikov, izgube službe in izzivov, ki jih prinašata šolanje na daljavo in usklajevanje družinskega življenja. Zdravstvena kriza je prinesla tudi družbeno-ekonomsko krizo. Tisti, ki so bili že prej ranljivi, so danes še bolj.

Pričujoči dogodek, katerega namen je nasloviti stanje človekovih pravic in prihodnje izzive s poudarkom na vključujočem izobraževanju ter globalnem učenju, četrtem cilju trajnostnega razvoja, je v tem času zelo aktualen.

Epidemija otežuje učenje vsem otrokom, še posebej pa najbolj ranljivim in marginaliziranim.

To na primer pri Varuhu človekovih pravic ugotavljamo za številne romske učence in učence v Sloveniji. Ob že tako slabih socialnoekonomskih razmerah - bivanju v naseljih brez dostopa do elektrike, življenju v revščini, pogosti nepismenosti staršev – so se ti otroci zdaj srečali še s šolanjem na daljavo, ki v veliki meri temelji na dostopu do informacijske tehnologije in predvideva, vsaj pri mlajših šolarjih, aktivno udeležbo staršev. Kljub prilagoditvam in posebnemu trudu, ki so ga šole vložile v podporo romskim učenkam in učencem, pa je jasno, da se romski otroci pri šolanju v tem času soočajo še z večjim pomanjkanjem, dodatnimi in posebnimi izzivi, ter da so v primerjavi z drugimi otroki v izrazito slabšem položaju.

Na vlado smo naslovili tudi apel in svojo skrb glede izključenosti otrok s posebnimi potrebami. Za nekatere šolanje na daljavo zaradi narave njihovih ovir namreč ne more v zadostni meri in dovolj gotovo nadomestiti šolanja na lokaciji. Razlike med otroki glede njihovega dostopa do izobraževanja in uspešnosti se s šolanjem na daljavo žal še povečujejo.

V tem času pa je še kako aktualno govoriti tudi o izobraževanju o človekovih pravicah ter globalnem učenju.

Da bi si po epidemiji v celoti opomogli in zgradili svet, kakršnega si ga želimo – svet, ki je bolj odporen, pravičen in trajnosten – bomo morali aktivno vlagati v odpravo vrzeli v uresničevanju človekovih pravic. Pri tem pa bomo na prvo mesto morali postaviti strpnost, sočutje in človečnost. Čeprav se v tej izkušnji včasih počutimo same, pa vendarle nismo ločeni in izolirani, temveč smo del večje človeške izkušnje, za katero si srčno želim, da nas ne bi tako delila, ampak bolj povezovala. Da bi drug drugega videli kot enakopravne partnerje in ne kot nasprotnike, da bi se bolj spoštovali in drug drugemu bolj prisluhnili, se slišali ter povezovali in sodelovali za skupne cilje.

Ozaveščanje o človekovih pravicah je prvi korak k preprečevanju kršitev in zlorab človekovih pravic. Izobraževanje o človekovih pravicah spodbuja vrednote spoštovanja, vključevanja, nediskriminacije, sodelovanja, odgovornosti in enakosti. Poudarja našo skupno človečnost, ki presega naše individualne razlike, ter gradi družbo,

v kateri je vsak od nas opolnomočen, da soustvarja in spodbuja univerzalno kulturo človekovih pravic. Globalno učenje pa prispeva k zavedanju resničnosti globaliziranega sveta ter spodbuja k ustvarjanju pravičnejšega sveta, v katerem bi bilo več enakosti in človekovih pravic za vse.

In to potrebujemo. Vse bolj. Ne samo, da si bomo uspešneje opomogli po epidemiji – skupaj v solidarnosti, ampak

tudi zaradi porasta nestrpnosti in sovražnosti, ki smo jima priča v zadnjih letih.

Čeprav izobraževanje ne more prevzeti izključne odgovornosti za odpravo nestrpnosti, pa lahko mlade pouči o nevarnostih kulturne pristranskosti in stereotipov ter igra pomembno vlogo pri spodbujanju spoštovanja, kulture miru in enakopravnosti.

Menim, da mora na področju izobraževanja o človekovih pravicah Slovenija narediti več na vseh področjih, tako na področju izobraževanja javnih uslužbencev, novinarjev, otrok in mladih kot tudi pri ozaveščanju splošne javnosti. Tudi institucija Varuha bo na tem področju naredila še dodatne korake.

Ob letošnjem svetovnem dnevu otroka smo tako pripravili plakata s sloganom 'Če vidiš krivice, uporabi pravice', ki smo ju poslali vsem osnovnim in srednjim šolam. Z njima ozaveščamo o človekovih pravicah, mlade vabimo k ukrepanju, če menijo, da so njim ali komu drugemu kršene, in jim sporočamo, da smo tukaj za njih. Pedagoškim delavcem pa predlagamo, da v teh tednih spodbudijo razmislek in razpravo o pomenu pravice do izobraževanja ter o dopustnosti in sorazmernosti omejitev človekovih pravic. V teh časih, ko uživanje marsikatere človekove pravice ni več samoumevno, se moramo o njih pogovarjati še več.

Spoštovane in spoštovani, za konec bi vam rad še čestital ob dnevu človekovih pravic. To je dan vseh nas. Človekove pravice so nam bile priborjene, ob tem dnevu pa se posebej opomnimo, da jih moramo budno braniti.

Želim vam uspešno razpravo ter vse dobro vam in vašim bližnjim.

Avtorica ilustracije Lara Kastelic.

STAROSTNA SKUPINA: OSNOVNA ŠOLA

Sanja Obrovnik: »Moje razmišljanje o vključujočem izobraževanju«

V Konvenciji o otrokovih pravicah piše, da morajo države pogodbenice priznavati otrokovo pravico do izobraževanja in z namenom, da bi bila ta pravica polagoma dosežena na podlagi enakih možnosti, še posebej zagotavljati obvezno in vsem brezplačno dostopno osnovnošolsko šolanje. Pa je res tako?

Čeprav bi bilo pravilno, da bi vse države uporabljale konvencijo o otrokovih pravicah in se po njej ravnale, pa se to žal ne dogaja. Na svetu je veliko držav, kjer otroci nimajo možnosti, da bi obiskovali osnovne šole. Namesto, da bi se šolali, morajo ves dan delati kot odrasli, ne da bi znali brati, šteti, računati ali pisati. Veliko je podatkov, ki kažejo, da je delo otrok zelo razširjeno. Vzrok za otroško delo so obupne ekonomske razmere. Različne organizacije ljudi opozarjajo, da to ni prav.

Otroško delo je velikokrat posledica revščine v družini; zaradi revščine mora otrok delati, da lahko z nekaj evri

preživlja svojo družino. Zaradi dela otrok nima časa za učenje, igro ali spoznavanje okolice. Otrok, ki je neizobražen, si v prihodnosti ne more najti boljše službe z boljšim plačilom in revščina se nadaljuje.

Problem pa ni le izkoriščanje otrok za delo, temveč tudi vojne in konflikti v nekaterih državah. Otroci se v takšnih državah ne počutijo varno zaradi strahu pred napadom na šole. V Afganistanu in Pakistanu je bilo zabeleženih skupaj že več kot 600 napadov na šole, med drugim tudi napadov na dekliške šole. Otroci, ki živijo na konfliktnih območjih, so pogosto vpoklicani v vojsko in se morajo boriti za svojo domovino, s tem pa se konča tudi njihovo otroštvo. Tako kot odrasli pa morajo tudi otroci bežati pred vojnam.

Mislim, da bi vsak otrok moral imeti možnost izobraževanja in lepe spomine na otroštvo, vsi mi, ki imamo možnosti za osnovnošolsko izobraževanje in nam ni treba delati ter ne bežimo pred vojnam, pa se ne bi smeli pritoževati, kako težko je v šoli in da nočemo več v šole, saj si veliko otrok na drugem koncu sveta želi, da bi lahko sedli v šolske klopi, se naučili brati, pisati, računati, da bi lahko narisali risbico in imeli lepe spomine na šolo.

Ana Kovačič: »Vključujoče izobraževanje«

Izobrazba je velik del našega življenja. Ko smo kot majhni otroci polni optimizma vstopili v šolo s torbo na rami in nasmehom na obrazu, se prav gotovo nismo zavedali pomembnosti poti, na katero se podajamo.

Temelj uspeha v današnjem svetu je izobrazba, brez nje je težko doseči cilje, ki si jih zastavimo, ali pa so nam ti nedosegljivi. Šola je dejavnik socializacije, v njej se kot mlajši naučimo osnovnih pravil in orodij za življenje, kasneje pa nam šolanje podari veliko več. Naučimo se delovati kot posamezniki in tudi kot člani večje ali manjše skupine, znamo oblikovati lastno mnenje, postajamo bolj suvereni govorniki, znamo prevzeti odgovornost... Izobrazba ima danes torej velik vpliv na razvoj suverene, sposobne osebe z lastnim mnenjem.

Današnji otroci si težko predstavljamo, kako zelo drugače bi šolanje lahko potekalo. V besedilu Gulliverjeva potovanja, delu Jonathana Swifta, izvemo, kako poteka lili-putanska vzgoja. Otroke prav po »špartansko«, še kot zelo majhne, iztrgajo iz rok staršev in jih natrpajo v posebne domove, kjer preživijo svoje otroštvo. Starši jih lahko obiščejo le nekajkrat letno, režim in pravila šole pa so zelo stroga. Otroci v takem »diktatorskem« okolju ne morejo postati ljudje, ki so potrebni za napredek v družbi. Izobrazba otrok se razlikuje glede na spol in status. Razlike med spoloma so sicer manjše, statusne razlike pa so nadvse nepravilne. Revnejši otroci so deležni manj kakovostnega in krajšega šolanja, medtem ko so njihovi premožnejši sovrstniki deležni daljšega šolanja. Najnižji sloj otrok izobrazbe sploh ni deležen: »Bajtarji in dninarji hranijo otroke doma, ker je nji-

hov poklic le ta, da obdelujejo in gnojijo zemljo, in je zato njihovo izobraževanje majhnega pomena za splošnost...«

Pomemben del izobraževanja je tudi znanje jezikov. Nanj je opozarjal že Adam Bohorič v predgovoru dela Zimske urice. Strinjam se z njegovim mišljenjem, da je znanje jezikov uporabno in potrebno. Prav tako je na mestu njegova trditev, da se morajo ljudje znati pravilno izražati: »... pa naj že govori, naj že piše, s primerno besedo (ki je zrcalo duše) in v prikladnem govornem slogu...« Med poslušanjem radia ali gledanjem poročil velikokrat »zasačim« poročevalce, novinarje in voditelje pri nepravilni uporabi besed in napačnem naglaševanju. Take napake me zmotijo in gotovo nisem edina, ki jih opazi.

Jezik povezuje, jezik opozarja, jezik vabi in budi. Tako vlogo ima tudi v pesmih Zadovoljni Krajnc in Pesma na moje rojake (Dramilo) avtorja Valentina Vodnika. Pozivata nas, da smo aktivni, delavni in prisotni. Slovencem je že vse dano, imamo možnosti za lagodno življenje, smo pametni, čedni, močni. Sreča nam je naklonjena, a vsi vemo, da tudi sreča ne pomaga, če smo pasivni in leni. Brez nič ni nič, tako v vsakdanjem življenju kot v šoli in v procesu izobraževanja. Med poukom in učenjem moramo biti dejavni, zbrani in aktivni, učitelji in profesorji nam dajo veliko, a brez truda ni nič. Po dobro opravljenem šolskem delu ali po koncu šolanja na splošno pa si lahko privoščimo nekaj veselih in sproščenih trenutkov, tako kot to naredi Krajnc v pesmi Zadovoljni Krajnc: » ... pa delam, pa baham, pa pijem tabak.«

Izobrazba je v našem času na srečo pravica, za kar smo lahko hvaležni. Naša pravica pa ni le izobrazba, temveč tudi njena kakovost. Izobrazba naj bogati in nam pomaga rasti. Z veseljem lahko priznam, da sem takšne izobrazbe deležna tudi sama. 🌈

Miha Lazić: »Mozaik človeštva«

Človek. Z njim je rojstvo dobilo popolnoma drug pomen. Razumeti, da si z rojstvom otroka poslal del sebe v prihodnost, ki bo širil tvoje besede, ko te tu več ne bo ... Ali bi dopustil to, da tvoj delček sveta ne bi bil deležen enakih možnosti in pogojev, kot si jih imel ti, oziroma enakih možnosti, kot jih imajo ostali delčki?

Dati otroku enake možnosti za dostojno preživetje otroštva še zdaleč ni lahka naloga. Zlasti kadar tvojo prihodnost uničijo katastrofe, revščina, lakota ali druge krize. Nuditi svojemu otroku vse, sam pa imaš manj kot nič. Tu se vidi, kakšno bogastvo človek vedno nosi s seboj! Tisti ljudje, ki so rojeni pod srečno zvezdo, so dolžni pomagati »nesrečnežem«. Vsak si zasluži dostojno življenje ne glede na premoženje, raso ali katerokoli drugo stvar, zaradi katere se »razlikuje« od ostalih.

Eden izmed najpomembnejših pogojev za dostojno življenje je obiskovanje šole v otroštvu. Slednja predstavlja ustanovo opismenjevanja, druženja in discipliniranja. Otroci se v njej znatno spremenijo, ne le da pridobivajo znanje, ampak postanejo socialni. Spreminjajo se v družbena bitja, razvijajo socialni čut do sočloveka, naučijo se

komuniciranja in razumevanja. Brez nje otrokov razvoj poteka drugače, ne v napačni smeri, ampak vsekakor ne brez posledic. Vzgojni kader šole poskrbi, da otrok hodi po pravi poti in mu na vsak način pomaga, če potrebuje pomoč.

Če bi otroci različnih spolov, ras, ver, narodnosti in navsezadnje različnih duševnih in fizičnih zmožnosti obiskovali isto šolo, bi to popolnoma spremenilo njihov pogled na svet, v katerem se razvijajo. Pogled bi tako postal širši, zajemal bi »mrtve kote«, kot so hvaležnost, potrpežljivost, čuječnost in najpomembnejše – sprejemanje in razumevanje drugačnosti. Verjamem, da bi se s takšnim pristopom do sebi neenakih ljudi pogled na drugačnost popolnoma spremenil. Drugačnost je glavni razlog posmehovanja in zapostavljenosti, kar zelo škoduje otroku, ne glede na to, na katerem bregu reke stoji.

Otrok se uči z življenjem, ki mu ga prvi predstavijo starši. Oni so tisti, ki morajo najprej razširiti svoj pogled, da potem lahko njihov otrok drugače sprejema drugačnost. Oni so njegovi prvi in najpomembnejši učitelji ter igrajo pomembno vlogo v vključujočem izobraževanju. Mislim, da je treba takemu načinu izobraževanja posvetiti več pozornosti. Le z njim bo vsem delčkom v prihodnosti pravično in razumno dodeljen prostor v mozaiku človeštva. 🌈

Nika Osolin: »Vključujoče izobraževanje«

Pri branju raznih literarnih del smo spoznali vrsto različnih načinov izobraževanja, vendar so vsi avtorji pri svojem literarnem ustvarjanju, od Adama Bohoriča pa vse do Valentina Vodnika, velik pomen pripisovali izobraževanju.

Že Adam Bohorič je v slovnici Proste zimske urice poudaril, kako lahko znanje človeku koristi, obenem pa se neizobražena oseba kaj hitro lahko osmeši oziroma ni kos poglobljeni razpravi. V predgovoru prve slovenske slovnice sem spoznala pomen znanja jezikov, saj Adam Bohorič v njem potrjuje, da je znanje jezikov združitev prijetnega s koristnim in je pomembno, saj meni, da je človek, ki ne zna jezikov, večkrat prisiljen umolkniti, ker se pri tem osmeši. Čeprav imenovano literarno besedilo ni več tako rosno mlado, menim, da je njegov način razmišljanja še danes aktualen. Znanje jezika je tudi danes precej pomembno, saj nam omogoča komuniciranje z ljudmi po vsem svetu in s tem vzpostavljanje medsebojnih odnosov. Ne želim niti pomisliti na to, da se ljudje med seboj ne bi mogli sporazumevati, saj bi verjetno kaj kmalu prišlo do sporov in vojn. Z znanjem jezikov izkažemo razgledanost in s tem postanemo tudi bolj odprti za navezovanje stikov z ljudmi iz različnih delov sveta. Izredno pomembno pa je tudi, da smo učenja jezikov deležni v šolah, kjer pridobimo tudi znanje o pravilih jezikov in smo s tem usmerjeni v ustrezno komuniciranje.

Povsem drugačen namen izobraževanja opazimo v delu Jonathana Swifta, kjer velik pomen pripisuje znanju za življenje, torej znanju, ki nam bo koristilo, da bomo uspešno delovali v svojem obstoju. Menim, da je slednji namen izobraževanja še posebno pomemben, saj bi morali v sklopu šolanja pridobiti vrednote za življenje, kar pa v načinu današnjega šolanja vse bolj izgublja pomen. Naše

izobraževanje je vse bolj usmerjeno v čim boljše rezultate, od nas se pričakuje, da se izkažemo kot ideali, nihče pa nas v sodobni družbi ne vpraša, ali znamo morda skuhati kosilo, plačati položnico... Mladi bi bili lahko v izobraževalnih ustanovah poleg začrtanega učnega načrta poučeni o pomembnih življenjskih vrednotah, ki bi nam koristile v času obstoja. Ob prebiranju dela sem opazila precej hierarhičen način izobraževanja, ki je ločeno glede na spol in sloj, kar najnižjim slojem onemogoča pridobiti koristno znanje. Menim, da bi morali biti vsi mladi deležni izobraževanja, ne glede na to, v kateri sloj spadajo ali katerega spola so, saj je izobraževanje usmerjeno v razvoj človekove osebnosti in utrjevanje spoštovanja človekovih pravic. Vsak otrok na tem svetu bi moral imeti pravico, da pridobi ustrezno znanje, torej možnost izobraževanja.

V delih Valentina Vodnika Dramilo in Zadovoljni Krajnc smo spoznali, da je pomembno, da izkoristimo dobrine, ki smo jih prejeli, saj smo vsi bistri, le da moramo svoje znanje izkoristiti in se za svoj obstoj truditi, drugače nas lahko precej hitro doleti revščina. Pogoj za srečo in napredek je razumno delovanje in pošteno življenje, kar povezujem tudi s tem, da moramo ljudje izkoristiti možnosti, ki nam jih ponuja država, saj smo vsi prebivalci deležni brezplačnega izobraževanja, vendar se moramo za to truditi in biti delovni, da se nam bo trud v prihodnje obrestoval. Pregor pravi: »Brez muje se še čevelj ne obuje,« zato si moramo za napredek in srečo prizadevati in se zavedati, da nič na tem svetu ne pade samo z neba.

Kljub precej raznolikim načinom izobraževanja je cilj pri vseh isti, saj se avtorji v vseh obdobjih, od reformacije preko razsvetljenstva pa vse do danes, zavedajo pomena izobraževanja. Znanje je edina dobrina, ki nam je nihče ne more vzeti, četudi se še tako trudi, zato je treba izkoristiti danosti, ki so nam podarjene. 🌈

Gašper Cvetič: »Kot družba se moramo trajnostno prevzgojiti«

Ob raziskovanju strokovnega definiranja vključujočega izobraževanja spoznavam, da bi na območju Evropske unije moralo slednje potekati na osnovi skupnih evropskih vrednot.

Preizprašujem se o smislu pomena skupnih evropskih vrednot, o tem, kako lahko vrednote različnih kultur in identitet sploh posplošujemo, jih izklešemo v enotno podobo ter vnesemo na 27 različnih nacionalnih trgov, ki si antropološko, kulturološko in metodološko različni. Ali ni potem tako, da že v definiranju pojma smešimo lastne cilje trajnostnih strategij, zastavljene vse prej kot trajnostno?

Nesporno pritrjujem, da je vključujoče izobraževanje, v katerem so vsi otroci ne glede na to, od kod izvirajo, kateri odtenek kože jim je bil dodeljen ob rojstvu in katero družino so izbrali za svojo rast, nujno potrebno, zato je prav, da ima svoje mesto v ciljnih trajnostnega razvoja, čeprav je to zgolj utopično simbolno. Trenutna epidemija je vnetljivo podžgala različne prezrte problematike sistema, v katerem živimo, med te pa seveda spada tudi vzgojno-izobraževalni proces. Ugotavljam, da vključujoče izobraževanje tudi pred izbruhom zdravstvene stiske ni bilo pristno in prisotno.

Lepota življenja in različnih pogledov je sestavni del vsakega posameznika, skupnosti, narodov ali celo Evrop-

ske unije. Posebnost različnosti, ki nas odraža, bi morala biti podprta v izobraževalnem procesu vseh stopenj. Otroke bi morali razvijati na način, da bi bili ponosni na svojo identiteto, kulturo in zgodovino. Kot razumem, nas vključujoče izobraževanje uči o nauku, v katerem je podprta osveščena o razumevanju mnogoterih idej, saj resnico zelo redko odkrijemo v enem samem pogledu. Sprašujem se, kako z različnimi dejavnostmi, črpanimi iz prepotrebnih razpisov, namenjenih mladim, podpiramo resnico? A jo sploh?

Trajnost prihaja in odhaja. Trenutno je zavoljo mentalnega klimatskega prepriha v habitatnem prostoru trendovsko opevana ter velja za vrednoto, h kateri posamezniki in družba stremimo v izobraževanju, v medijskem in sistemskem prostoru. Sprašujem se, ali smo v izobraževanju zares na poti v trajnostni razvoj. Zakaj neposlanih platen otroških umov ne (na)učimo »trajnostne« moči kritičnega razmišljanja, vključevanja? Raje jih onesnažujemo s kemično neprebojnimi barvnimi paletami sovraštva, kar počnemo že zgolj z vzpostavljanjem vključujočega izobraževanja, naravnane tako, da družbeni rob zgolj samo še bolj odrija oz osi ponotranjene normalnosti. Za posebnost in drugačnost moramo biti zreli tudi v praksi.

Zakaj slovenskih otrok raje ne učimo, da morajo na biti ponosni svoj narod in jezik, vključujoči do sočloveka in prijazni do okolice? Kot družba se moramo trajnostno prevzgojiti, vzorce izključevanja pa po zaključku epidemije pustiti za seboj. Smo tega sposobni?

Trajnostno sanjam o tem, da nam bo uspelo.

Lucija Ivanuša: »Dolgotrajne implikacije vključujočega izobraževanja«

Vključujoče izobraževanje ima dva vidika zagotavljanja boljših možnosti ter enakosti. Marginalizirane skupnosti, naj bodo to priseljenci, begunci ali Romi, morajo biti vključene v proces izobraževanja, in sicer morajo biti vključene v navadne razrede, z »navadnimi« sošolci. Z vključitvijo v proces se ti otroci naučijo vstopati v tujo kulturo ter vzpostavljati stik z njo, to pa jim dovoljuje ustvariti prijateljske vezi, poznanstva, ter nenazadnje tudi mrežene. Omogoča zdravo socializacijo. Znanje vključevanja v dominantno kulturo je poleg diplome nujno za uspešno vključitev na sodobni trg dela. To je praktični vidik vključujočega izobraževanja – izpostavitve, pridobitve kompetenc, ki omogočajo nadaljnje vključevanje v družbo in legitimizacijo samega sebe znotraj družbe. Tako dobijo marginalizirane skupnosti priznanje od zunaj – z vključitvijo in dokazom nekega uspeha ter zaposlitve. Morda pomembnejši, bolj skrit vidik je soočenje otrok, ki prihajajo iz takoimenovane dominantne kulture, z raznolikostjo današnje družbe. Za večino teh otrok so marginalizirane skupine le abstrakten pojem – nekaj, o čemer se eno leto učijo pri sociologiji. Sam obstoj teh skupin pa ni zares potrjen ali zaznan. Težave in skrbi marginaliziranih ljudi so besede na papirju, ki jih ne razumejo povsem. Z vključeva-

njem vseh družbenih skupin v iste šole in pod istim učnim načrtom, ki vključuje tudi tematike migracij, begunstva, LGBTQ+ in drugih, se omogoči spoznavanje s problematiko teh družbenih skupin. S poznavanjem sošolcev pa te problematike dobijo tudi obraz. Sovrašstvo mnogokrat izhaja iz nepoznavanja, zaradi nepoznavanja pa se zdi jo spremembe strašljive. Ker so nosilci teh »sprememb« ljudje, ki imajo obraze, kulturne in rasne značilnosti, se strah naveže na njihovo podobo. Za strahom pred spremembo že ustaljenih tirnic življenja pride tudi sovrašstvo, saj begunci niso videni kot ljudje, pač pa kot nevarnost obstoječim navadam. Takšne nagibe se najlažje rešuje v šolstvu – otroci so dovolj mladi, relativno brez predsodkov in v sistemu bodo vsaj 12 let, kar je dovolj za oblikovanje življenjskih nazorov. Ko so »nosilci sprememb« hkrati tudi sošolci in prijatelji, dobijo razsežnost človeškosti, ki je prek učbenikov in televizije ni mogoče izkusiti. Obstoj drugačnosti se normalizira, saj je prisoten skozi vso socializacijo. Tako se kultivira empatija, ki sprejemanje manjšin skozi izobraževanje inspoznavanje vceplja v srž družbe. Take spremembe so v primerjavi z dokazovanjem službene uspešnosti manjšin manj površinske in dolgotrajnejše, saj ne cenijo uporabnosti določenega pripadnika marginalizirane skupine, pač pa njegovo človeškost. Implikacija priznavanja človeškosti marginaliziranih je, da prenehajo biti elementi nečesa tujega, reševanje njihovih težav pa postane samoumevno v razširjeni družbi. 🌈

Izak Miklavčič: »Vojaki prihodnosti«

V času, ko vsi napeto čakamo na pozitivne novice o iznajdbi cepiva proti novemu koronavirusu, se težko izognemo razmišljanju o pomenu izobraževanja. Primer pandemije je namreč le nov pokazatelj, kdo bodo vojaki prihodnosti. Tradicionalno orožje ne more premagati ne epidemije, ne največjih izzivov prihodnosti, kot je denimo vse nevarnejši pojav globalnega segrevanja. Vloga in pomen znanstvenikov eksponentno naraščata, s tem pa želje po preusmeritvi investicij ter sredstev v orožje prihodnosti – izobraževanje. Očitno je, da uresničitev zavez v 26. členu Splošne deklaracije o človekovih pravicah še nikoli ni bila nujnejša.

Da je izobraževanje tisto, ki »spodbuja razumevanje, strpnost in prijateljstvo«, se je človeštvo zavedalo že leta 1948, a pretekle generacije za realizacijo potenciala splošno vključujočega izobraževanja niso storile dovolj. Tako svet ponovno stoji na mladih. Ključ je torej uresničitev nalog, ki si jih je človeštvo zadalo že pred 70 leti. Odlaganja resnih in učinkovitih rešitev, ki smo mu bili priča v zadnjih desetletjih, si človeštvo ne sme več privoščiti. Dostop do kakovostnega izobraževanja je namreč tisti, ki bo dostojno življenje, temelječe na idejah, ki so združile človeštvo po 2. svetovni vojni, omogočil tudi prihodnjim generacijam. Časa za nadaljnje zavlačevanje ni. Aktivizem mladih, ki se redno zbirajo na

množičnih protestih za boj proti podnebnim spremembah ter hkrati vodijo številne pobude za trajnostni razvoj, kaže, kdo bodo vojaki prihodnosti. Izobraževanje pa je tisto, ki bo človeško vojsko oborožilo. Ob tem je nujen poudarek na prirojenosti, univerzalnosti ter nedeljivosti človekovih pravic. Le ob razumevanju teh načel in posledično upoštevanju zapisanih norm bo učenje egalitarno. Prav vsi otroci morajo pridobiti znanje in spretnosti, ki bodo mlade raziskovalce vodile v bojih prihodnosti. Naloga, ki se je mladi sicer že lotevajo, je razlaga prihajajočih izzivov generacijam, ki trenutno vodijo svet. Dejstvo je, da je učenje vseživljenjski proces, osredotočenost na izobrazbo mladih pa bo neskončnost izobraževanja le dodatno okrepila. Tako bodo svetovni voditelji morali dojeti, da človeštvo ne bo dobilo bitk prihodnosti brez vlaganja v izobraževanje in s tem omogočanja dostopa do dostojne šolske izkušnje vsem.

Ta proces je že v teku. Dokaz zato so številni projekti ter agende Združenih narodov, ki temeljijo na željah mladih po spoštovanju človekovih pravic, enakosti spolov, nenasilju ter kulturni raznolikosti. Vse skupaj lahko obnovimo z dejstvom, da si mladi želimo uživati svet, kot so ga uživale pretekle generacije, ob hkratnem zavedanju, da nam bo ta možnost dana le v primeru sprejetja konsenza glede pomena izobraževanja, kar nas bo ustrezno pripravilo na izzive prihodnosti. 🌈

Matija Pušnik: »Emancipatorni potencial vključujočega izobraževanja«

Prvi pogoj odpravljanja diskriminatornih mehanizmov in inštitucij je že samo spoznanje, kakšni ti diskriminatorni mehanizmi in inštitucije sploh so, kako daleč segajo, kako delujejo. Šele s podrobnim proučevanjem mehanizma same diskriminacije je nato omogočena izbira konkretnih ciljev politične mobilizacije in – eventualno – emancipacija marginalizirane skupine.

Pomen izobraževanja in proučevanja diskriminacije je pogosto spregledan, vendar je ključen iz vsaj dveh razlogov. Prvič, čeravno se nam retroaktivno venomer zdi, da je bila problematičnost določenega družbenega stanja očitna, je ta videz anahronističen. Četudi je danes enakopravnost žensk univerzalno priznan cilj, se je družba takšnega pogleda na neki točki morala naučiti. Podobno so v družbah danes prisotne oblike diskriminacije, ki se jih morda sploh ne zavedamo – ali pa se glede njih ne preizprašujemo. Tako je zato, ker vsaka kultura opravičuje sama sebe in se naturalizira. Naš način življenja se nam vedno zdi popolnoma naraven, zato nepravilnosti v njem ne bomo prepoznali po naključju, pač pa s premislekom in javnim diskurzom; toda pogoj za to je izobražena in zrela civilna družba. Drugi razlog je bolj specifičen, tiče se vladovanja. Odločevalci, ki želijo oblikovati politike, s katerimi naj se odpravljata diskriminacija in skrbi za splošno vključenost marginaliziranih v družbo, morajo biti informirani o specifičnih problemih ter najboljših rešitvah za te probleme, kar zopet terja določeno produkcijo vednosti o neki obliki diskriminacije. Mislim, da je ravno vključujoče izobraževanje pomembno za doseganje tega cilja, s čimer morebiti celo presega svoj osnovni namen.

Vključujoče izobraževanje je za doseganje zgoraj omenjenih ciljev zopet pomembno iz dveh razlogov. Prvič, pomembno je, ker z bolj uspešnim vključevanjem pripadnikov različnih marginaliziranih skupnosti opolnomočimo marginalizirane posameznike, da sami artikulirajo materialno realnost svoje marginalizacije. To pomeni, da se lahko osvetlijo diskriminatorne prakse, ki so preostanku družbe morda nevidne, obenem pa to pomeni, da lahko bolj uspešno stopajo v dialog z odločevalci glede politik, ki bi diskriminacijo pomagale odpravljati. Drugi razlog pa je, da se skozi vključujoče izobraževanje tudi splošna družba uči komunicirati in poslušati mnenja marginaliziranih skupnosti, kar pripomore k bolj zdravi civilni družbi.

Vključujoče izobraževanje je ideal, ki je, kot se mi zdi očitno po zgornjem premisleku, splošnega pomena za kakršnokoli odpravljanje diskriminacije in marginalizacije. Iz tega razloga pozdravljam vključitev vključujočega izobraževanja v evropski steber socialnih pravic. 🌈

Nagrado za najizvirnejše delo literarnega natečaja je izbirna komisija zaradi sporočilnosti in izvirnosti podelila literarnemu delu »Sami so si krivi« avtorice Erike Kum.

Erika Kum: »Sami so si krivi«

Bila sem še majhna, ko nas je učiteljica peljala po mesu in smo na pločniku zagledali sedeti brezdomko. Bili smo začudeni in radovedni, slišal se je šepet, dregali smo se s komolci. Ko smo prišli do trga, nas je učiteljica zbrala skupaj: »Vidite, taki boste tudi vi, če se ne boste pridno učili.« Besede so nam še leta odzvanjale po glavah.

»Sami so si krivi.«

Leta pozneje se sprašujem, ali so nas tiste besede zaznamovale. So nam usmerile mišljenje? So podzavestno v nas oblikovale mnenje, ki ni nujno resnično? Kako malo rabi otrok, da v nekaj verjame, da se mu zdi nekaj pravilno? Učiteljico smo spoštovali, ji zaupali. Menili smo, da gotovo ve, kaj govori.

Še v srednji šoli sem v prostem času nudila učno pomoč dečku. Ko sem vsak teden hodila v osnovno šolo osmošolcu razlagat snov tretjega razreda, so se mi po glavi podile obsodbe. Sam si je kriv, da se takrat ni učil. Zakaj se ne usede za mizo in si pač prebere? Zakaj sedim tu in se ubadam z njegovim znanjem poštevance, ko pa bi morala seštevati potence? Učiteljica mi je rekla, da je težaven učenec, da se nikoli ne uči, nikoli ne naredi nobene domače naloge. Verjela sem ji. Sama sem bila enakega mnenja.

»Sami so si krivi.«

Dokler nisem spoznala dečkove družine. Mati samohranilka poskuša preskrbeti družino z vsakodnevnim delom v trgovini. Sestra, še majhna, potrebuje nekoga, da skrbi zanjo. Deček, ki je vsako popoldne po pouku sam. Deček, na čigar ramenih stoji skrb za sestro in mater. Kako bo ob vsem tem mislil še na domače naloge?

»Sami so si krivi.«

So si res sami krivi? Je deček kriv, da se ne more učiti? Je on kriv, da ne more narediti domače naloge? Kje se začne in kje konča pravica do izobraževanja? Oba jo imava. Oba hodiva v šolo. Ampak ali se moja razlikuje od njegove? Si je za to sam kriv?

Ko me sošolec prosi za zapiske s predavanj, si mislim, sam si je kriv, in se ne počutim slabo zaradi svoje lenobe. Ko me učiteljica prosi, če pomagam mlajšemu učencu, si mislim, sam si je kriv, in se ne počutim slabo, ko rečem ne. Pa so res krivi? So si sami krivi, da se ne morejo vključiti? Da ne znajo, da ne zmorejo.

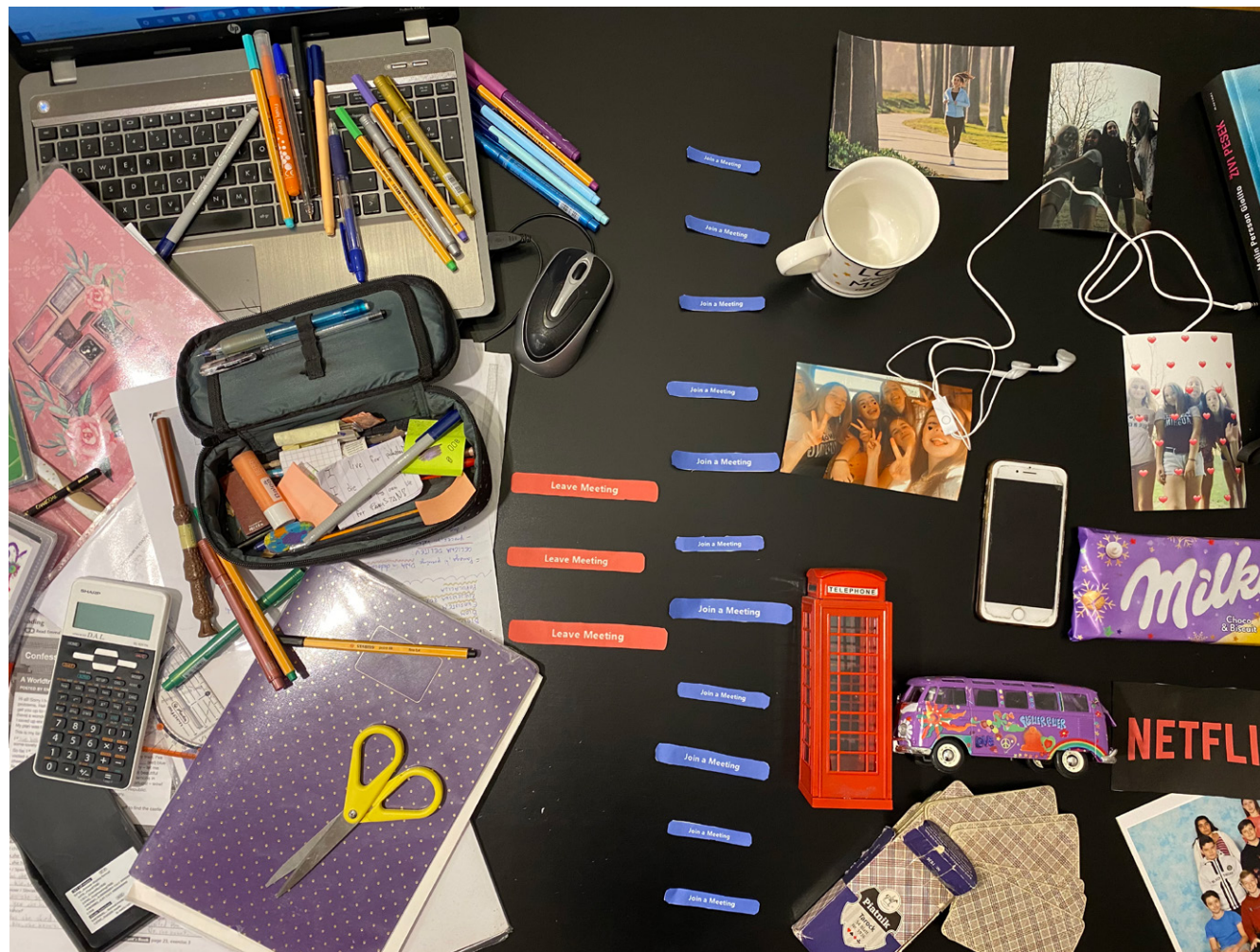
So res sami krivi, da niso vključeni v naše izobraževanje? Ali smo mi tisti, ki smo ga naredili ne vključujočega?

NAGRAJENA FOTOGRAFSKA DELA
MLADINSKEGA NATEČAJA
OB DNEVU ČLOVEKOVIH PRAVIC
NA TEMU VKLJUČUJOČEGA
IZOBRAŽEVANJA

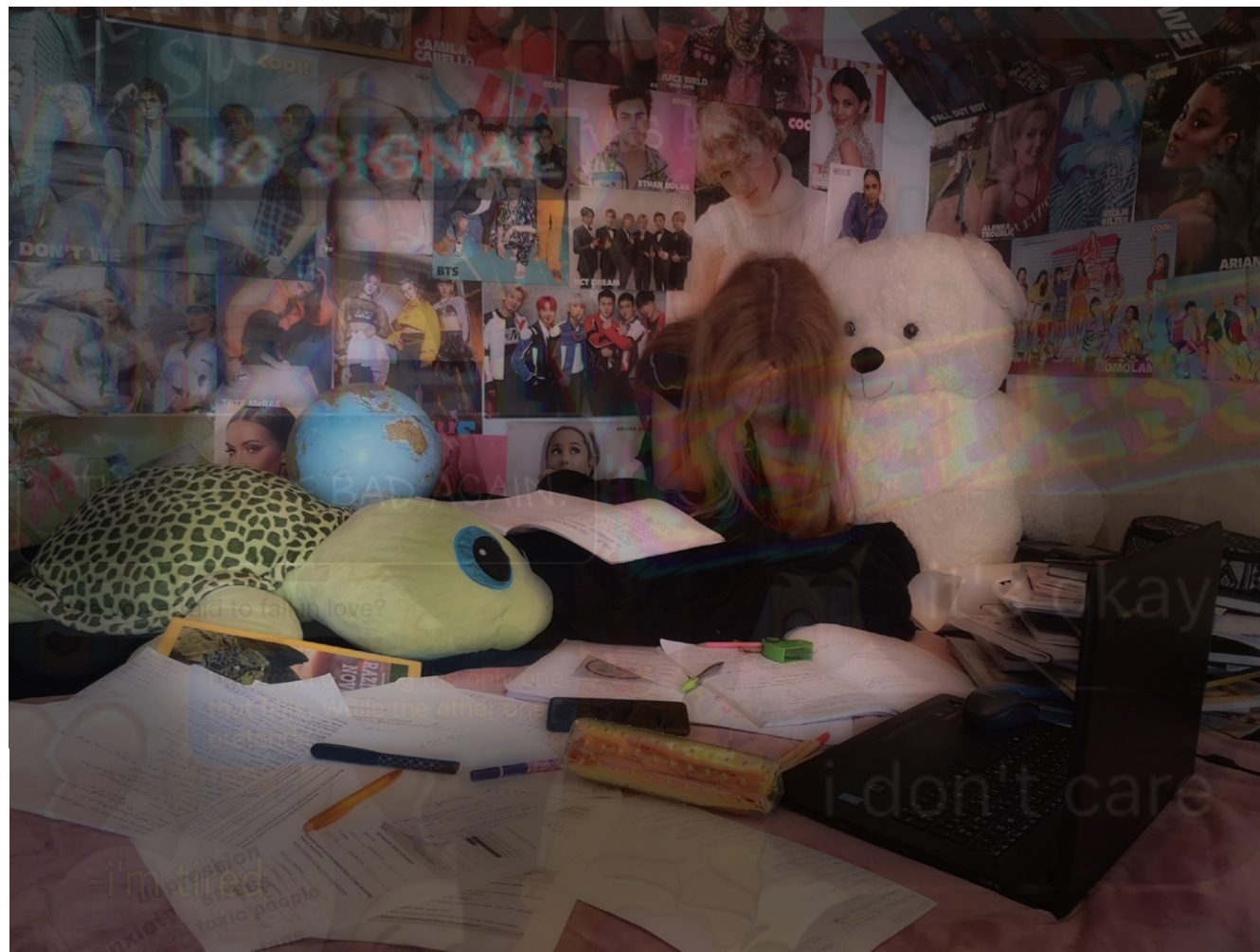
Nagrajeno delo fotografskega natečaja
v starostni skupini osnovna šola.

»Šola pobega« avtorice Žive Antončič Petelin.

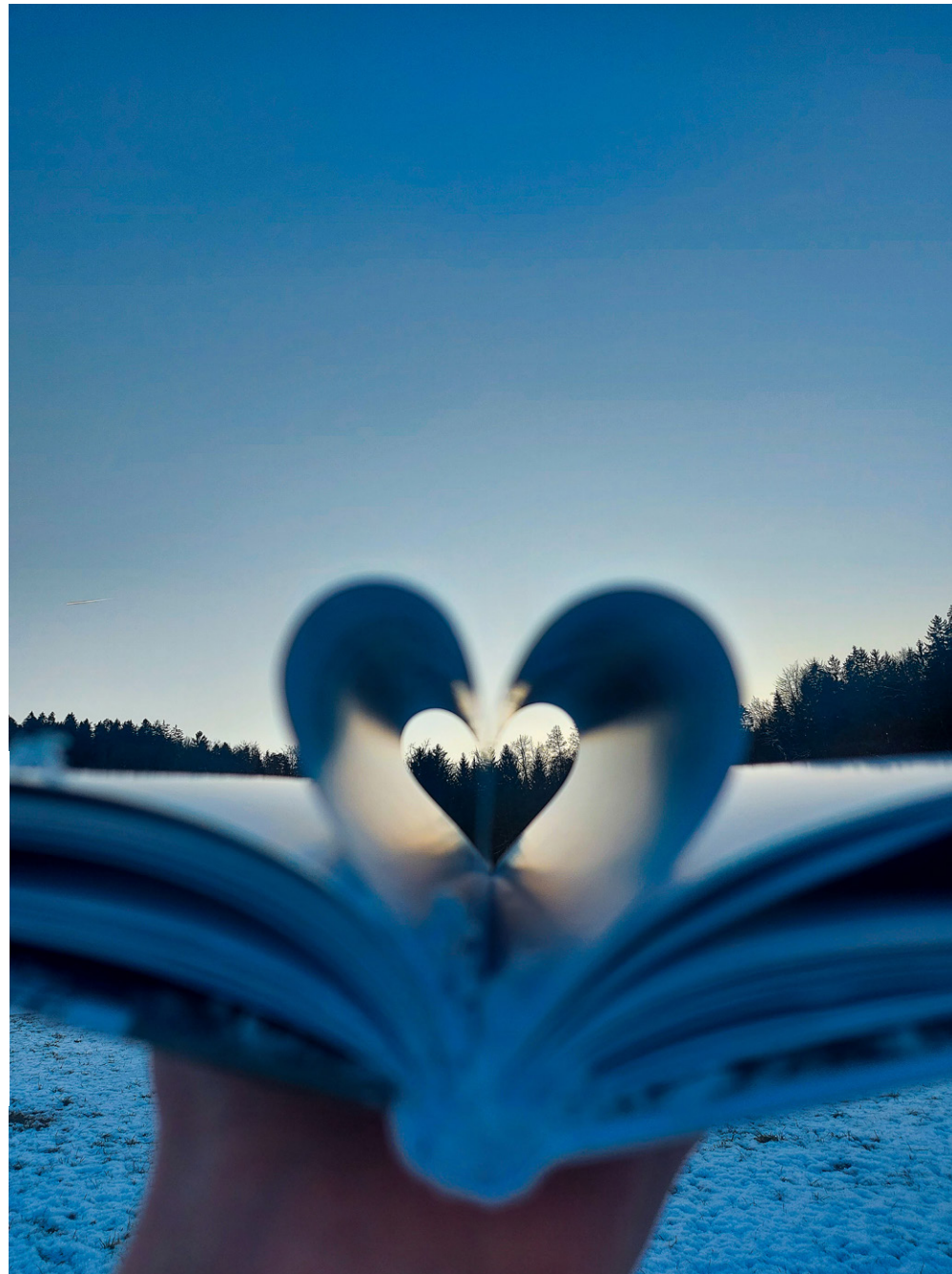
Nagrajeno delo fotografskega natečaja
v starostni skupini osnovna šola.

»Šolska bomba« avtorice Kaje Peskar.

Nagrajeno delo fotografskega natečaja
v starostni skupini osnovna šola.

»Srce modrosti« avtorja Erika Petana.

Nagrajeno delo fotografskega natečaja
v starostni skupini srednja šola.

»Spoštuj človekove pravice!« avtorice Hane Holc.

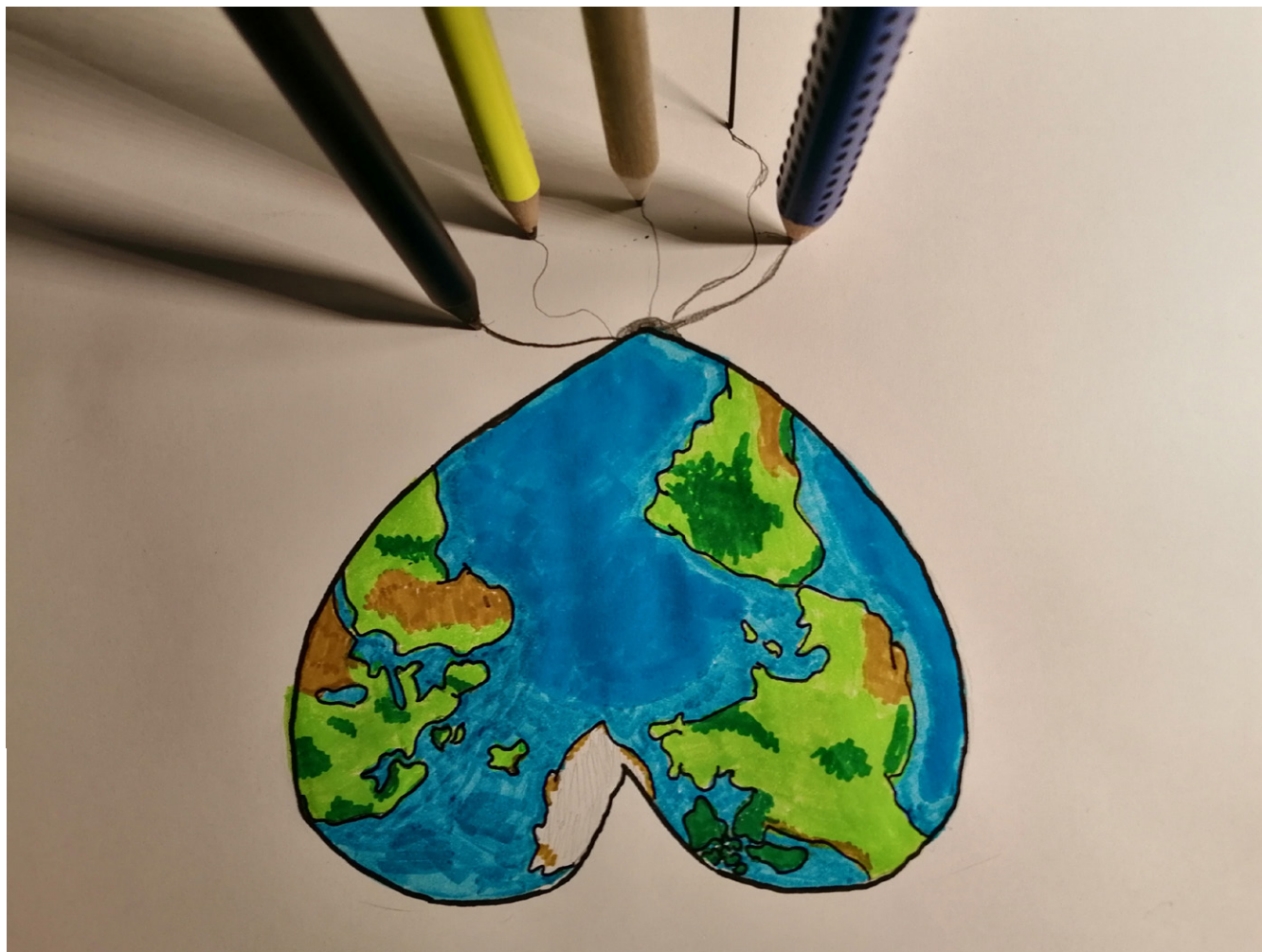
Nagrajeno delo fotografskega natečaja
v starostni skupini srednja šola.

»Vsi smo enaki« avtorice Laure Jambrovič.

Nagrajeno delo fotografskega natečaja
v starostni skupini srednja šola.

»Grajenje sveta« avtorja Nejca Kara Lindiča.

Nagrajeno delo fotografskega natečaja
v starostni skupini mladi.

»Učenec v osnovni šoli na otoku Sant Martin, Bangladeš« avtorja Amadeja Petana.

Nagrajeno delo fotografskega natečaja
v starostni skupini mladi.

»Učenci osnovne šole Shishu Mela, edine šole v begunskem taborišču Kutupalong,
ki vključuje mešane oddelke z dečki in deklicami« avtorja Amadeja Petana.

Nagrajeno delo fotografskega natečaja
v starostni skupini mladi.

»Izobraževanje brez meja« avtorice Urške Puc.

Nagrada za najizvirnejše delo
celotnega fotografskega natečaja.

»Naj otroci spregovorijo« avtorice Nike Sitar.

IZBRINA KOMISIJA
JE POSEBNO NAGRADO KOMISIJE
ZA IZVIRNO DELO PODELILA
DELU »GJEK, DUJ, TRIN«
AVTORJA MARCELA BARANJE.

Gjek, duj, trin

»Veš, lepo je delati z Romi.«
Vsakič odvijesh novo plast čebule,
pa malo se kdaj pa kdaj zjočesh.
Pa ne zaradi grdih besed;
»Napredek, a veš kakšen napredek!«

Danes sem vesel, ker se je otrok
naučil večkratnike števila 8;
vprašal me je, kako sem, me objel
in mi pomahal.

»Ko bom velik, bom veterinar«.
Oči so se mi zarosile.

Pobožam svojega mačka
in se nasmejim.

»Verjamem v njih!«

Tako prisrčni in nedolžni so.

»Uspelo jim bo.«

Ravnokar pripravljam vaje za
matematiko: $8 \times 3 =$, $9 \times 7 =$
Vzamem si malo pavze,
oblačila dam v pralni stroj.
Najprej izpraznim žepe -
Najdem njegov listek rumene barve.
»Hvala,« je napisal.
Spodaj v kotu pa »Parikerav.«
Hvala po njihovo.

»Vau.«

Fascinira me življenje.

Fascinirajo me oči in njihove zgodbe.

Fascinira me iskrenost.

(na kavču)

»Veš, Tobi, vsi smo dobri ljudje.

Vsi smo kdaj pa kdaj na tleh
in vsi kdaj pa kdaj rabimo dlan,«
rečem mačku.

Ti mene naučiš eno besedo, jaz pa tebe ...

»A veš,« nadaljujem, »šteti zna do tri v španščini.«

Naučil sem ga. Jaz pa znam do tri šteti v romščini:

gjek

duj

trin

Jaz: »A ni to lepo, ha, kaj praviš, Tobi?«. Pobožam ga.

Maček: »Mijav,« zamijavka in dvigne glavo.

Jaz: »No vidiš, kaj če bi vsi razmišljali tako kot jaz in ti?

Svet bi bil lepši.«

Maček: »Mijav.«

Jaz: »Mhm.«

